

Sygn. akt I C 116/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Joanna Radzyńska-Głowacka

Protokolant apl.sędz. Martyna Sokołowska-Chudy

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 roku w Warszawie

sprawy z powództwa W. M.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz W. M. kwotę 6.259,51 zł (sześć tysięcy dwieście pięćdziesiąt dziewięć złotych 51/00) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia 2016 roku dnia zapłaty;
2. zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz W. M. kwotę 2.730,00 zł (dwa tysiące siedemset trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 116/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 kwietnia 2016 roku

Pozwem z dnia 12 stycznia 2016 roku powód W. M., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł przeciwko (...) Spółce Akcyjnej (dawniej: (...) S.A.) z siedzibą w W. o zasądzenie na jego rzecz kwoty 6.259,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że łączyła go z pozwanym umowa kredytu nr (...). Pozwany pobrał od powoda łącznie kwotę 6.259,51 zł tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu na podstawie § 3 ust. 3 umowy. W ocenie powoda, powyższe postanowienie jest niedozwolone i jako takie nie wiąże powoda, wobec czego pozwany powinien zwrócić powodowi nienależnie pobraną kwotę 6.259,51 zł. Swoje stanowisko powód oparł na orzecznictwie sądów powszechnych oraz przede wszystkim, na prawomocnym wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 roku wydanym w sprawie o sygn. akt XVII AmC 2600/11, w którym analogiczna klauzula umowna została uznana za niedozwoloną, a następnie wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pozew– k. 1-8).

W odpowiedzi na pozew z dnia 16 lutego 2016 pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej według norm przepisanych.

Pozwany podniósł zarzut nieudowodnienia roszczenia powoda, w szczególności co do kwoty 3.996,76 bowiem powód nie udowodnił by uiszczyć tę kwotę na rzecz pozwanego. Pozwany podniósł również zarzut przedawnienia w zakresie kwoty dochodzonej pozwem (odpowiedź na pozew – k. 40-71).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 29 listopada 2006 roku pomiędzy W. M. a (...) S.A. z siedzibą w W. (dawniej: (...) S.A.) została zawarta umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF na kwotę 237.050,00 zł na okres 360 miesięcy; tj. od dnia 29 listopada 2006 roku do dnia 20 listopada 2036 roku.

W § 14 ust. 1 pkt 2 umowy wskazano, że do obowiązków kredytobiorcy należy m.in. ustanowienie prawnych zabezpieczeń kredytu. W § 3 umowy zawarty został katalog sposobów prawnego zabezpieczenia kredytu. Poza hipoteką kaucyjną do kwoty 355.575,00 zł, przelewem na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką przy podpisywaniu umowy został zaznaczony sposób zabezpieczenia wskazany w ustępie 3 – ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A. i tym samym opłacenie składki ubezpieczeniowej za 36-miesięczny okres ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez Kredytobiorcę, tj. 2.262,75 zł. Zgodnie z dalszą częścią § 3 ust. 3 umowy, jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, Kredytobiorca zobowiązuje się do kontynuacji ubezpieczenia i tym samym opłacenia składki ubezpieczeniowej w wysokości 3,50% od kwoty niespłaconego brakującego wkładu własnego, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnia(...) do pobrania środków na opłacenie składki z tytułu kontynuacji ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji. Integralną część umowy stanowił „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych – (...)”. Jednocześnie przy zawieraniu umowy W. M. wskazał, że zapoznał się z dokumentem i uznaje jego wiążący charakter (§ 26 ust. 1) (umowa - k. 11-19).

Podstawą do zawarcia umowy kredytu był wniosek złożony przez W. M. w dniu 23 października 2006 roku o nr (...) sporządzony na formularzu udostępnionym przez (...). Wnioskowana kwota kredytu wynosiła 270.000 zł, zaś okres kredytowania określony został na 30 lat. Jako docelowe zabezpieczenia spłaty kredytu wskazane zostały: hipoteka na kredytowanej nieruchomości, oraz przelew praw z umowy ubezpieczeniowej nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych. Jako zabezpieczenie przejściowe kredytu, zaproponowane zostało „ubezpieczenie kredytu”, bez jego dokładniejszego sprecyzowania (wniosek kredytowy - k. 62-86).

Decyzją kredytową z dnia 21 listopada 2006 roku (...) S.A. przyznał W. M. kredyt w wysokości 237.050,00 zł. Jako prawne zabezpieczenie kredytu wskazano hipotekę kaucyjną na nieruchomości do kwoty 355.575,00 zł, przelew na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką, oraz ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w (...) S.A. i tym samym opłacenie składki ubezpieczeniowej za 36-miesięczny okres ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, tj. 2.262,75 zł. W decyzji wskazano nadto na prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w (...) odpisu z księgi wieczystej nieruchomości, potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki, ustanowionej na rzecz (...) – ubezpieczenie kredytu w (...) S.A. (decyzja kredytowa - k. 95-97).

Przedmiotowa decyzja kredytowa nie została przedstawiona W. M. (zeznania powoda – k. 221-222).

Integralną część umowy zawartej przez strony stanowił „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...)”.

Zgodnie z postanowieniami przedmiotowego regulaminu (...) były planami finansowymi dającymi prawo do skorzystania z oferty produktowej banku na zasadach określonych w oddzielnych regulaminach, lecz zgodnie z

tabelą oprocentowania oraz taryfą prowizji i opłat bankowych, ustalonych dla (...). W ramach (...) występowały dwie różne oferty: w złotych oraz w walutach obcych (rozdział I ust. 1 i 2 regulaminu). Zgodnie zapisem rozdziału II regulaminu przez kredytobiorcę rozumieć należało osobę fizyczną lub osoby fizyczne, z którą/z którymi Bank podpisał umowę o kredyt. Zgodnie zapisami tego rozdziału przez prawne zabezpieczenie kredytu rozumiało się prawną formę zabezpieczenia wierzytelności Banku z tytułu udzielonego kredytu, przyjmowaną przez Bank zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami dotyczącymi prawnego zabezpieczenia wierzytelności Banku. Przez zdolność kredytową, zgodnie zapisami rozdziału II należało zaś rozumieć zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu/pożyczki wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty.

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1-5 regulaminu kredyt mogła być udzielona osobie fizycznej, która posiadała pełną zdolność do czynności prawnych; obywatelstwo polskie lub jest cudzoziemcem posiadającym zezwolenie na osiedlenie się w kraju; udokumentowane dochody ze źródeł zaakceptowanych przez (...); uregulowany stosunek do służby wojskowej; zdolność kredytową, zgodnie z obowiązującymi w (...) przepisami. W § 5 regulaminu wskazano osoby, którym Bank nie udziela kredytów, tj. osoby które nie wykonały lub nienależycie wykonały zobowiązania finansowe w okresie ostatnich trzech lat (ust. 1) oraz osoby, posiadające zaległości podatkowe lub zobowiązania zrównane podatkowymi (ust. 2). Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1-2 Regulaminu (...) uzależniał udzielenie kredytu od przedstawienia przez Wnioskodawcę wymaganych informacji oraz dokumentów niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej oraz przedstawienia przez wnioskodawcę prawnego zabezpieczenia kredytu zaakceptowanego przez (...). Wnioskodawca przy zawieraniu umowy kredytu był zobowiązany do pokrycia kosztów m.in. opłat związanych z ubezpieczeniem nieruchomości. Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1-3 regulaminu wysokość kredytu uzależniona była od wartości przedstawionych przez Wnioskodawcę zabezpieczeń, posiadanej przez Wnioskodawcę zdolności kredytowej, wartości przedstawionych przez wnioskodawcę zabezpieczeń oraz rodzaju transakcji. W § 8 ust. 5 pkt 1 i 2 regulaminu określono natomiast, że kredyty hipoteczne przeznaczone na finansowanie przedpłat na poczet nabycia od Spółdzielni/ Dewelopera lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym/domu jednorodzinne mogą zostać udzielone, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki: okres do zakończenia inwestycji nie jest dłuższy niż 24 miesiące; zabezpieczeniem dodatkowym kredytu na okres do zakończenia inwestycji będzie cesja na rzecz (...) wierzytelności z tytułu zawartej umowy o budowę/umowy przedwstępnej sprzedaży. Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1-2 regulaminu, aby ubiegać się o kredyt w ramach (...) Wnioskodawca okazywał w (...) dowód osobisty lub kartę pobytu z wpisanym nr PESEL, potwierdzającą zezwolenie na osiedlenie się w kraju; drugi dokument tożsamości ze zdjęciem oraz składał dokumenty stwierdzające źródło i wysokość dochodów Wnioskodawcy; inne dokumenty mogące mieć wpływ na ocenę wniosku kredytowego, określane indywidualnie przez (...); poprawnie wypełniony wniosek o udzielenie kredytu wraz z wymaganymi załącznikami; wycenę nieruchomości sporządzoną przez rzeczoznawcę majątkowego, zaakceptowanego przez (...) ((...)) w mógł zwolnić Wnioskodawcę z obowiązku przedkładania wyceny); inne dokumenty w zależności od rodzaju transakcji. Zgodnie z § 15 ust. 1 regulaminu obowiązkowymi prawnymi zabezpieczeniami udzielonego kredytu były: weksel własny in blanco z wystawienia kredytobiorcy wraz z deklaracją wekslową, w przypadku kredytów udzielanych w złotych waloryzowanych kursem waluty: hipoteka kaucyjna ustanowiona na nieruchomości/ograniczonym prawie rzeczowym należącej/ym do Wnioskodawcy lub osoby trzeciej, z zastrzeżeniem § 16; w przypadku kredytów udzielanych w złotych: hipoteka zwykła w kwocie kredytu na zabezpieczenie kredytu hipotecznego i hipoteka kaucyjna na zabezpieczenie odsetek i kosztów, ustanowione na nieruchomości/ograniczonym prawie rzeczowym należącym do wnioskodawcy lub osoby trzeciej, z zastrzeżeniem § 16; przelew na rzecz (...) praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką, określoną w pkt 2 i 3 z zastrzeżeniem lit. b, zaś w przypadku kredytów o charakterze budowlanym, w okresie inwestycji, przelew na rzecz (...) praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych w stadium budowy;. Zgodnie z § 15 ust. 4 regulaminu (...) mógł przyjąć jako jedyne prawne zabezpieczenie kredytu zastaw rejestrowy na wierzytelności z rachunku bankowego (pkt 1), przelew środków na rachunku MultiBanku (pkt 2) bez konieczności ustanawiania hipoteki na nieruchomości/ograniczonym prawie rzeczowym, będącym przedmiotem kredytu, jeśli wartość tego zabezpieczenia wyniesie 100% kwoty kredytu wraz z odsetkami za okres 6 miesięcy. W przypadku kredytów waloryzowanych kursem waluty, dla ustalenia kwoty w/w odsetek za okres sześciu miesięcy, stosuje się oprocentowanie jak dla kredytów giełdowych. W myśl § 19 ust. 1 regulaminu w przypadku, gdy prawne zabezpieczenie kredytu hipotecznego zaproponowane przez wnioskodawcę były w ocenie (...) niewystarczające, (...) mógł uzależnić

udzielenie kredytu od przyjęcia dodatkowych zabezpieczeń spłaty kredytu akceptowanych przez(...). Zgodnie z ust 2 pkt 1-5 dodatkowym prawnym zabezpieczeniem kredytu mogły być m.in. zabezpieczenia w następującej formie: hipoteka na nieruchomości o charakterze mieszkalnym, nie będącej przedmiotem kredytowania, dopuszczonej do użytkowania, będącej własnością kredytobiorcy lub osoby trzeciej, wraz z przelewem na rzecz (...) praw z umowy ubezpieczenia tej nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych; zastaw rejestrowy na wierzytelności z rachunku bankowego; przelew środków na rachunek (...); poręczenie według prawa cywilnego/wekslowego; inne zabezpieczenie akceptowane przez (...). W myśl § 21 ust. 1 pkt 2 regulaminu (...) uruchamiał kredyt po uiszczeniu wpłaty z tytułu prowizji na udzielenie kredytu w wysokości określonej w Taryfie Prowizji i Opłat Bankowych (...). Stosownie zaś do § 49 regulaminu szczegółowe warunki kredytowania zawarte zostały w Umowie o kredyt (regulamin – k. 100-110v).

Umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowana kursem CHF została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez (...) S.A. (zeznania powoda – k. 221-222).

Postanowienia umowy – poza okresem kredytowania i kwotą kredytu – zostały określone jednostronnie przez (...) S.A. i nie podlegały negocjacji. Podczas zawierania umowy kredytu W. M. korzystał z pomocy pośrednika kredytowego, który przedstawił mu ofertę (...) S.A. banków i wskazał ją jako bardzo dobrą. Na spotkaniu, W. M. przedstawiono propozycję umowy kredytowej, którą wygenerowano z przygotowanego wzorca umownego. W. M. wówczas zapoznał się pobieżnie z treścią umowy, której warunki nie podlegały negocjacji. Pracownik banku nie udzielał W. M. informacji na temat ubezpieczenia niskiego wkładu, nie otrzymał on również ogólnych warunków umowy ubezpieczenia, która zawarta była pomiędzy bankiem a ubezpieczycielem (...) S.A.. W. M. przed zawarciem umowy nie zapoznawał się z warunkami ubezpieczenia, nie uzyskał projektu umów kredytu. W. M. miał możliwość udzielenia wkładu własnego o wyższej wartości ale od pośrednika kredytowego otrzymał informację, że nie ma takiej potrzeby (zeznania powoda – k. 221-222).

W związku z zawartą umową kredytu (...) S.A. z siedzibą w W. pobrał od W. M. następujące kwoty tytułem składki na ubezpieczenie niskiego wkładu:

- w okresie od 2006-12-15 do 2015-09-09 – 6 259,51 zł

(zaświadczenie mBanku z dnia 10 października 2015 r. – k. 25).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy, których prawdziwość i wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu, a także nie była kwestionowana przez żadną ze stron procesu oraz na podstawie zeznań powoda, uznając je za spójne, logiczne i zgodne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Sąd pominął jedynie prywatną opinię, złożoną do akt przez stronę pozwaną, gdyż dokument taki stanowi jedynie wyraz procesowego stanowiska strony pozwanej, nie stanowi zaś podstawa ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Roszczenie strony powodowej należało rozpatrywać w świetle przepisów Kodeksu cywilnego regulujących bezpodstawnie wzbogacenie, stosowanych w szczególności do świadczenia nienależnego, o którym mowa w art. 410 k.c. Zgodnie z § 2 powołanego przepisu, świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W niniejszej sprawie bezsporny pozostawał fakt zawarcia przez powoda z (...) S.A. umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF – w dniu 29 listopada 2006 roku. Bezsporną była również okoliczność wypłacenia powodowi środków przewidzianych umowami kredytu. Kwestią sporną było to, czy pozwany pobrał od powoda łączną kwotę 6.259,51 zł tytułem składek na ubezpieczenie niskiego wkładu z tytułu wskazanej umowy, której

zwrotu powód dochodził pozwem. Kwestią sporną pozostawał również fakt, czy wskazane kwoty zostały naliczone i pobrane przez pozwanego zasadnie, a zatem czy powód w ogóle był zobowiązany do ich uiszczenia.

Zgodnie ze stanowiskiem strony powodowej brak było jakiegokolwiek uzasadnienia dla pobrania przez pozwanego wyżej wskazanych kwot, przede wszystkim dlatego, że zapis umowy kredytu zawartej między stronami, dotyczący naliczania oraz pobierania składek na ubezpieczenie niskiego wkładu stanowił niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu przepisu art. 385¹ k.c. i jako taki nie mógł być wiążący dla powoda, zaś kwoty pobrane z tego tytułu na rzecz (...) S.A. stanowiły świadczenie nienależne, o którym mowa w art. 410 § 2 k.c.

Pozwany zakwestionował zasadność żądania zawartego w pozwie i w toku postępowania podnosił argumenty dotyczące charakteru prawnego oraz dopuszczalności i prawidłowości zapisu stosowanego przez niego wzorca umownego, dążąc w ten sposób do wykazania, że kwoty pieniężne z tytułu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu zostały przez niego pobrane zasadnie, a tym samym powodowi nie należał się zwrot kwoty wskazanej w pozwie.

Powód uzasadniając żądanie pozwu powołał się między innymi na treść prawomocnego wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 roku wydanego w sprawie o sygn. akt XVII AmC 2600/11, w którym Sąd uznał za niedozwolone postanowienie umowne stosowane we wzorcu umownym pozwanego o następującej treści: „jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,5% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie, tj. (...) oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji”. Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2015 roku pod sygn. akt I CSK 720/14 Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej od powyższego wyroku przez (...) S.A. W dniu 12 czerwca 2015 roku zacytowane postanowienie umowne zostało zaś wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod poz. 6068. Wobec powyższego, odnosi ono skutek wobec osób trzecich zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie stoi na stanowisku, że wpisanie klauzuli umownej do rejestru klauzul niedozwolonych nie oznacza automatycznego uznania wszystkich tożsamyh postanowień umownych za niedozwolone i niewiążące konsumentów z mocą wsteczną, co wyłączałoby możliwość dokonywania ich kontroli incydentalnej. Sąd w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 11 października 2007 roku w sprawie III SK 19/07, zgodnie z którym postępowanie w sprawie abstrakcyjnej kontroli klauzul używanych we wzorcach umownych ma na celu wyeliminowanie pewnych postanowień wzorców, a nie postanowień umów. Nie oznacza zatem, iż stosowanie określonych sformułowań lub unormowań jest w ogóle wyłączone w obrocie cywilnoprawnym. Niedozwolone jest jedynie posługiwanie się nimi we wzorcach umów, zaś legalność ich stosowania w konkretnej umowie może być badana w trybie kontroli incydentalnej, z uwzględnieniem postanowień całej umowy, rozkładu praw i obowiązków stron, ryzyka, jakie ponoszą, itp.

Mając na uwadze powyższe oraz twierdzenia pozwanego, iż wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 roku nie odnosi się do okoliczności niniejszej sprawy, Sąd był zobligowany do przeprowadzenia kontroli incydentalnej na podstawie przepisów art. 385¹ – art. 385³ k.c. Kontrola *in concreto* wzorca umowy, w odróżnieniu od kontroli *in abstracto*, dokonywana jest przez sąd w celu udzielenia ochrony indywidualnemu interesowi konsumenta z uwzględnieniem okoliczności faktycznych konkretnej sprawy, a wyrok wydany przez sąd wiąże tylko strony danego postępowania. Jednocześnie Sąd wziął pod uwagę argumenty strony powodowej, iż wyrok SOKIK z dnia 24 sierpnia 2012 roku został wydany przeciwko temu samemu podmiotowi – pozwanemu (...) S.A., a różnice pomiędzy treścią klauzuli wpisanej do rejestru klauzul niedozwolonych pod poz. 6068 oraz postanowieniem z § 3 ust. 4 umowy kredytowej wynikają jedynie z odmiennej stylistyki i szyku zdań, nie zmieniając ich znaczenia.

Sąd doszedł do przekonania, że istniały podstawy do uznania treści § 3 ust. 3 umowy kredytowej nr (...) z dnia 29 listopada 2006 roku za niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu przepisu art. 385⁽⁽¹⁾⁾ k.c.

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W świetle treści wskazanego przepisu nie ulega wątpliwości, że uznanie konkretnej klauzuli umownej za postanowienie niedozwolone wymaga stwierdzenia łącznego wystąpienia wszystkich wymienionych w nim przesłanek, a zatem analizowane postanowienie umowy zawartej z konsumentem (lub wzorca umownego):

- nie może być postanowieniem w sposób jednoznaczny określającym główne świadczenia stron,
- nie może być postanowieniem uzgodnionym indywidualnie oraz
- musi kształtować prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

W myśl art. 22¹ k.c. konsumentem jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. W przedmiotowej sprawie kredyt udzielony został powodowi w celu finansowania zakupu prawa odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w S., przy ul. (...). Nie ulega więc wątpliwości, że umowa kredytowa nie była związana z działalnością zawodową ani gospodarczą powoda, który w zakresie jej zawarcia jest konsumentem w rozumieniu Kodeksu cywilnego.

W pierwszej kolejności wskazać należało, że wątpliwości nie ulegało, iż § 3 ust. 3 umowy kredytowej nie określał w sposób jednoznaczny głównego świadczenia stron. Okoliczność ta nie była również sporna pomiędzy stronami postępowania, dlatego też jako pierwsza przesłanka uznania klauzuli za niedozwoloną nie wymagała odrębnej analizy.

Jeżeli chodzi o drugą z przesłanek uznania klauzuli za niedozwoloną, a mianowicie przesłankę indywidualnego uzgodnienia, to wskazać należy, że w toku niniejszego postępowania strona pozwana argumentowała, że powód miał świadomość uzależnienia udzielenia kredytu od wpłacenia 20% wkładu własnego, lub też w jego braku, zabezpieczenia kredytu właśnie poprzez ubezpieczenie niskiego wkładu własnego. W tym zakresie strona pozwana odwoływała się do zapisów działu V regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), a przede wszystkim do § 19, zgodnie z którym w przypadku, gdy prawne zabezpieczenie kredytu zaproponowane przez wnioskodawcę są w ocenie MultiBanku niewystarczające, (...) może uzależnić udzielenie kredytu od przyjęcia dodatkowych zabezpieczeń spłaty kredytu akceptowanych przez (...). Zgodnie z §19 ust 2 pkt 1-5 regulaminu dodatkowym prawnym zabezpieczeniem kredytu mogą być m.in. zabezpieczenia w następującej formie: hipoteka na nieruchomości o charakterze mieszkalnym, nie będącej przedmiotem kredytowania, dopuszczonej do użytkowania, będącej własnością kredytobiorcy lub osoby trzeciej, wraz z przelewem na rzecz(...) praw z umowy ubezpieczenia tej nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych; zastaw rejestrowy na wierzytelności z rachunku bankowego; zastaw rejestrowy na wierzytelności z rachunku bankowego; przelew środków na rachunek (...); poręczenie według prawa cywilnego/wekslowego; inne zabezpieczenie akceptowane przez (...). Nadto strona pozwana wskazywała, że przed zawarciem umowy powód zapoznał się z postanowieniami regulaminu, potwierdzając to złożonym pod umową kredytową podpisem, a nadto regulamin ten, stanowiąc integralną część umowy był dokumentem, do którego powód miał stały dostęp. Podnosił, że powód był informowany o zasadach ubezpieczenia niskiego wkładu oraz maksymalnym okresie trwania tego ubezpieczenia, sposobie liczenia kosztów ryzyka spłaty części kredytu związanego z niskim wkładem. W niniejszej sprawie to na stronie pozwanej spoczywał ciężar wykazania, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie. Zgodnie bowiem z art. 385⁽⁽¹⁾⁾ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione

indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. W ocenie Sądu strona pozwana powyższemu obowiązkowi nie sprostała.

Na poparcie swoich twierdzeń strona pozwana zaoferowała pozbawioną mocy dowodowej prywatną ekspertyzę oraz wskazany wyżej regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) Po przeanalizowaniu treści przedmiotowego regulaminu stwierdzić należało w pierwszej kolejności, że choć przewidywał on możliwość udzielenia kredytu hipotecznego, to w jego dziale II nie zawarto definicji wkładu własnego, wymaganego wkładu własnego, niskiego wkładu własnego, ani ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Jako kredytobiorca została zdefiniowana osoba, z którą bank zawarł umowę kredytu hipotecznego (rozdział II). Jako prawne zabezpieczenie kredytu w regulaminie zdefiniowano zaś prawną formę zabezpieczenia wiarytelności strony pozwanej z tytułu udzielonego kredytu, przyjmowaną przez stronę pozwaną, zgodnie z obowiązującymi u strony pozwanej zasadami dotyczącymi prawnego zabezpieczenia wiarytelności strony pozwanej. Zdolność kredytową zdefiniowano natomiast jako zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu hipotecznego wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty. W rozdziale III regulaminu określono z kolei zasady udzielania kredytów hipotecznych, określające: rodzaje udzielanych kredytów; ich przeznaczenie; warunki otrzymania kredytu (§ 4 ust. 1), do których nie zaliczono wkładu własnego lub też zastąpienia go ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego; uzależnienie warunków udzielania kredytu od: przedstawienia przez wnioskodawcę wymaganych informacji i dokumentów niezbędnych do oceny zdolności kredytowej, przedstawienia przez wnioskodawcę prawnego zabezpieczenia kredytu hipotecznego, zaakceptowanego przez stronę pozwaną, udokumentowania środków własnych w wymaganej wysokości, podawanej w Internecie na stronach informacyjnych (...), bądź przez mLinie. Jednocześnie w § 5 regulaminu wskazano osoby, którym bank nie udziela kredytów hipotecznych, tj. osoby, które nie wykonały lub nienależycie wykonały zobowiązania finansowe w okresie ostatnich trzech lat przed złożeniem wniosku o kredyt hipoteczny oraz osoby posiadające zaległości podatkowe lub zaległe zobowiązania zrównane z nimi oraz zaległości w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W regulacji tej nie wskazano na brak możliwości udzielenia kredytu osobom nieposiadającym wkładu własnego, bądź zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Wskazać nadto należy, że § 7 regulaminu przewidywał, że wysokość kredytu hipotecznego uzależniona jest od posiadanej przez wnioskodawcę zdolności kredytowej, wartości przedstawionych przez wnioskodawcę zabezpieczeń oraz rodzaju transakcji. Również i w tym miejscu regulamin nie stanowił o obowiązku posiadania wkładu własnego lub ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Do wniosku o udzielenie kredytu hipotecznego należało przy tym złożyć takie dokumenty jak: dokumenty stwierdzające źródło i wysokość dochodów wnioskodawcy; inne dokumenty mogące mieć wpływ na ocenę wniosku o kredyt hipoteczny, określane indywidualnie przez (...); poprawnie wypełniony wniosek o kredyt hipoteczny wraz z wymaganymi załącznikami; wycenę nieruchomości sporządzoną przez rzeczoznawcę majątkowego, zaakceptowanego przez (...) ((...)w uzasadnionych przypadkach mógł zwolnić wnioskodawcę z obowiązku przedkładania wyceny nieruchomości), a także inne dokumenty w zależności od rodzaju transakcji, bez ich uszczegółowienia.

Rozdział V regulaminu określał natomiast prawne zabezpieczenia udzielanego kredytu hipotecznego udzielanego w złotych waloryzowanych kursem waluty. Należało do nich zaliczyć hipotekę kaucyjną, ustanowioną na nieruchomości lub ograniczonym prawie rzeczowym, należącym do wnioskodawcy lub osoby trzeciej; weksel własny in blanco, przelew na rzecz (...) praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką; wskazanie (...) jako wyłącznego uposażonego w umowie ubezpieczenia na życie kredytobiorcy oraz dokonanie cesji praw z ww. umowy ubezpieczenia na życie na rzecz strony pozwanej. Przy czym, umowy ubezpieczenia na życie i nieruchomości miały być zawarte z towarzystwem ubezpieczeniowym, zaakceptowanym uprzednio przez pozwanego (§ 15 ust. 1). Wskazać w tym miejscu należy, że § 19 ust. 1 regulaminu określał możliwości żądania przez stronę pozwaną dodatkowych zabezpieczeń w przypadku, gdy prawne zabezpieczenie kredytu hipotecznego, zaproponowane przez wnioskodawcę w ocenie pozwanego były niewystarczające. Brak wśród tych zabezpieczeń ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, choć w ust. 5 wskazano na „inne zabezpieczenie akceptowane przez (...)”. Również § 21 ust. 1 pkt 2 regulaminu, uzależniający uruchomienie kredytu hipotecznego od uiszczenia wpłaty z tytułu prowizji na udzielenie kredytu hipotecznego oraz opłat związanych z ubezpieczeniami, do których kredytobiorca przystąpił za pośrednictwem pozwanego, nie zawierał postanowień, odnoszących się do ubezpieczenia niskiego

wkładu własnego. Szczegółowe warunki kredytowania, a także pozostałe prawa i obowiązki stron miały zaś zostać zawarte w umowie (§ 49 regulaminu).

W dalszej kolejności, analizując treść wniosków powoda o udzielenie kredytu hipotecznego wskazać należało, że we wniosku o kredyt powód wnioskował o udzielenie kwoty 270.000 zł kredytu, waloryzowanego kursem CHF na zakup lokalu mieszkalnego. W rubryce zatytułowanej „zabezpieczenia” powód wskazał na zabezpieczenia docelowe w postaci hipoteki na kredytowanej nieruchomości, cesję praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych, oraz na zabezpieczenia przejściowe w postaci „ubezpieczenia kredytu”, bez konkretnego sprecyzowania tego zabezpieczenia.

Jak zatem wynika z przeanalizowanych regulacji zawartych w regulaminie udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) oraz treści wniosków powoda o udzielenie kredytu hipotecznego, zarówno w regulaminie, jak i we wniosku brak było informacji dotyczącej ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. We wniosku pojawiła się jedynie rubryka dotycząca zabezpieczeń przejściowych kredytu, zatytułowana „ubezpieczenie kredytu”, bez konkretnego wskazania jakie miałyby to być ubezpieczenie. Pierwszy zapis dotyczący ubezpieczenia niskiego wkładu własnego pojawił się dopiero w decyzji kredytowej, przy czym zeznania powoda wskazały, że decyzja ta nie została udostępniana powodowi. W § 7 decyzji kredytowej, zatytułowanym „uwagi” wskazano, że uruchomienie kredytu nastąpi m.in. po ustanowieniu prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu, określonych w § 3, a zatem również ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. To właśnie decyzja kredytowa, nieudostępniona powodowi, była tym etapem procedury udzielenia kredytu, na którym, w świetle zgromadzonych dowodów, po raz pierwszy pojawiła się kwestia ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Wobec nieudostępnienia tychże dokumentów powodowi, brak było jednocześnie podstaw do tego, by w oparciu o nie wnioskować o wiedzy powoda o uzależnieniu udzielania kredytu od ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. W tym miejscu wskazać należy, że w ocenie Sądu, pojęcie „ubezpieczenie kredytu”, a zatem pojęcie występujące we wniosku o udzielenie kredytu, i „ubezpieczenie niskiego wkładu własnego” (§ 3 ust. 3 decyzji) stanowiły dwa odrębne pojęcia.

W sytuacji, w której pojęcie ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytu pojawiło się dopiero na etapie wydania decyzji kredytowych, których treść nie była znana powodowi, Sąd dał wiarę stronie powodowej, która wskazywała, że przed zawarciem umowy kredytowej nie było możliwości negocjowania jej warunków, ani dokładnego zapoznania się z jej treścią, poprzez np. zabranie projektu umowy do domu i przeanalizowanie jej warunków. Poza sporem pozostawało, że umowa została przedstawiona powodowi do podpisu już jako gotowy wzorzec umowy z naniesionymi warunkami oraz zaznaczoną opcją ubezpieczenia niskiego wkładu, które nie było objęte wnioskiem kredytowym. Powodowi nie wręczono również ani nie okazano ogólnych warunków ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. W konsekwencji uznać należało, że treść spornego postanowienia umowy, nie została z powodem indywidualnie uzgodniona. Wskazać należy, że przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia powinna być badana z zastosowaniem przepisu art. 385¹ § 3 k.c., zgodnie z którym za niezgodnione indywidualnie należy uznać te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Sformułowanie „rzeczywisty wpływ” konsumenta na treść postanowienia, nakazuje przyjąć, że za niezgodnione indywidualnie uznaje się takie postanowienie, które konsument wybrał spośród kilku zaproponowanych mu przez przedsiębiorcę (tzw. klauzule narzucone). Przeciwna interpretacja prowadziłaby do sytuacji, w której drogą kilku niekorzystnych dla konsumenta alternatyw przedsiębiorca mógłby praktycznie pozbawić go ochrony przewidzianej w Kodeksie cywilnym (por. w tym zakresie M. Bednarek, System prawa prywatnego, Tom 5, str. 762-763).

Jak już wskazano wcześniej ciężar udowodnienia indywidualnych uzgodnień spoczywa na tym, kto się na nie powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.), w niniejszym procesie na stronie pozwanej. Nie ulega wątpliwości i bezspornym w toku postępowania było, że umowa kredytowa została z powodem zawarta na podstawie wzorca umownego. Mając na uwadze powyższe rozważania, w toku niniejszego procesu, w ocenie Sądu strona pozwana nie wykazała, że powód, jeszcze przed zawarciem umowy był informowany o zasadach ubezpieczenia niskiego wkładu, a tym samym o maksymalnym czasie trwania tego ubezpieczenia oraz sposobie liczenia kosztów ryzyka spłaty części kredytu,

związanego z niskim wkładem. W tym miejscu podnieść również należy, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pozostawało, że powód posiada wykształcenie wyższe oraz prowadził działalność z zakresu działalności ubezpieczeniowej, skoro ani we wniosku, ani w regulaminie nie zostały wskazane żadne informacje dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. W takiej sytuacji brak było podstaw do uznania, że nawet osoba posiadająca wykształcenie wyższe, powinna przypuszczać, że zakres umowy odbiegał będzie od zakresu praw i obowiązków wskazanych we wniosku o udzielenie kredytu.

Pozwany w niniejszym postępowaniu podnosił, że sporna klauzula, zawarta w zawartej z powodem umowie kredytu, nie kształtuje praw i obowiązków kredytobiorców w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i nie narusza rażąco ich interesów.

Zgodnie z przepisem art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Przez „rażące naruszenie interesów konsumenta” należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04). Również działanie wbrew dobrym obyczajom, w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego oznacza tworzenie przez przedsiębiorcę takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego. Przy czym w stosunkach z konsumentami oceny zachowań przedsiębiorców należy dokonywać w świetle takich wartości jak: lojalność, uczciwość, szczerowość, zaufanie, rzetelność czy fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z ww. wartościami, a zatem sprzecznie z zasadami etyki, moralności i aprobowanymi społecznie obyczajami kontraktowymi, kwalifikować należy zawsze jako sprzeczne z dobrymi obyczajami w rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.c. Z reguły za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznaje się również działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności (tak też trafnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w wyroku z dnia 29 kwietnia 2011 roku, XVII AmC 1327/09). Sąd jest zatem obowiązany do badania i oceny, czy konkretne klauzule umowne przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 18 czerwca 2013 roku, VI ACa 1698/12).

W ocenie Sądu, zakwestionowane przez stronę powodową postanowienie umowne spełniało obie z wyżej wymienionych przesłanek. Stosunek dodatkowego ubezpieczenia powstały na mocy spornej klauzuli zabezpieczał jedynie bank, pozbawiając kredytobiorcę jakichkolwiek korzyści z obowiązku zapłaty składki. Rażąca jednostronność korzyści spowodowała nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków stron umowy, godząc w równowagę kontraktową. Niewystarczający jest argument pozwanego, zgodnie z którym korzyścią powoda było uzyskanie kredytu we wnioskowanej wysokości bez wymaganego wkładu własnego. Umowa kredytowa i regulamin nie stanowiły nawet, ile wynosi wymagany wkład własny ani też, na czym polega ochrona, udzielana w oparciu o ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Sporna klauzula nie tylko nakładała na powoda ciężar ponoszenia dodatkowych, wysokich kosztów uzyskania kredytu, ale również przerzucała na konsumenta ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej przez pozwanego bank. Interes pozwanego został bowiem dostatecznie zabezpieczony ustanowioną na nieruchomości powoda hipoteką kaucyjną, stanowiącą podstawowe, powszechnie stosowane i uznane w obrocie zabezpieczenie kredytu hipotecznego oraz poprzez przelew praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych. Naruszenie interesów konsumenta zachodzi przede wszystkim poprzez obciążenie ich nieuzasadnionymi kosztami związanymi z kontynuacją ubezpieczenia (wyrok Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 20 listopada 2013 roku, VI ACa 1521/12, Lex).

W niniejszej sprawie już samo nieprzedstawienie powodowi treści umowy ubezpieczenia uznać należało za dokonane z naruszeniem dobrych obyczajów. Nieudzielenie stronie powodowej szczegółowych informacji o treści stosunku ubezpieczenia, a w szczególności pozbawienie powoda możliwości zapoznania się z ogólnymi warunkami

ubezpieczenia niskiego wkładu własnego celem uzyskania przez niego wiedzy o tym, jaki jest rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki są objęte tą ochroną, jakie są jej warunki oraz warunki, na jakich ubezpieczyciel może dochodzić roszczeń regresowych przeciwko powodowi nie usprawiedliwił fakt, że zgodnie z postanowieniami umów kredytowych powód nie był stroną umowy ubezpieczenia, a co za tym idzie nie był również uprawniony do wyboru ubezpieczyciela. Zważyć bowiem należy, że zgodnie z kwestionowanym postanowieniem umowy to powód miał pokryć koszty ubezpieczenia. Powód w istocie dysponował jedynie wzorcem umownym z kilkulinijkowym postanowieniem odnośnie ubezpieczenia niskiego wkładu, które było warunkiem udzielenia mu kredytu hipotecznego, nie posiadając wiedzy o konsekwencjach, z jakimi wiązało się wykreowanie dodatkowego stosunku ubezpieczenia. Wyższe wykształcenie powoda nie jest dowodem na okoliczność, że miał on świadomość abuzywności postanowienia od dnia zawarcia umowy kredytowej. Warto zauważyć, że kalkulacja kredytowa sporządzona przez bank na potrzeby zawarcia z powodem umowy kredytowej, wskazywała, iż składki ubezpieczenia niskiego wkładu zależne były jedynie od wartości nieruchomości. Decyzja kredytowa i umowa określały podstawę wyliczenia składki w inny sposób – jako procent kwoty, stanowiącej różnicę pomiędzy wkładem wymaganym a faktycznie wniesionym, nie definiując tych pojęć.

Uwzględniając powyższe, uznać należało że sposób zabezpieczenia kredytu w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu został powodowi narzucony. Sporna klauzula ze względu na swoją zdawkowość powoduje dezorientację konsumenta co do jego praw i obowiązków. Nie wyjaśnia podstawowych elementów powstałego stosunku prawnego. Nie zawiera nawet odesłania do regulacji, która wyjaśniałaby zasady działania ubezpieczenia, wyliczenia składki, automatycznego przedłużania ubezpieczenia itd. Regulamin wiążący powoda nie odnosił się do ubezpieczenia niskiego wkładu. Przede wszystkim, ubezpieczenie to nie zostało przewidziane w rozdziale V regulaminu określającym prawne zabezpieczenia kredytu. Powód nie został poinformowany do jakiej kwoty ubezpieczyciel może, w razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego i wypłaty z tego tytułu stronie pozwanej odszkodowania, zwrócić się z roszczeniem regresowym do powoda. Klauzula w kształcie zawartym w decyzji i umowie kredytowej nie daje konsumentowi możliwości oceny zasadności zawarcia i kontynuowania umowy ubezpieczenia po upływie pierwszych 36 miesięcy okresu kredytowania, bowiem brak jest jakiegokolwiek zapisu wskazującego, na jaki okres umowa ubezpieczenia niskiego wkładu może zostać, po upływie 36 miesięcy, automatycznie przedłużona. W treści postanowień przewidziano jedynie maksymalny okres trwania ubezpieczenia, który został określony na 108 miesięcy, a w ramach tego limitu pozwany może faktycznie dowolnie przedłużać ochronę ubezpieczeniową, na co konsument nie ma realnego wpływu. Konkludując, przedmiotowe postanowienie nie zawiera dostatecznie jasnych i precyzyjnych informacji, pozwalających kredytobiorcy na uzyskanie szczegółowej wiedzy o elementach wykreowanego stosunku ubezpieczenia dodatkowego. Reasumując, uznać należało, że zakwestionowana klauzula, oceniana według reguł zawartych w art. 385² k.c., tj. według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny, była sprzeczna z dobrymi obyczajami. Treść umowy ubezpieczenia była niejasna, niezgodna z informacjami zawartymi we wniosku o zawarcie tej umowy oraz z przebiegiem rozmów, poprzedzających zawarcie umowy kredytu, biorąc pod uwagę fakt, że we wniosku zawarto ogólnikowe sformułowanie „ubezpieczenia kredytu”, zaś w regulaminie sformułowano otwarty katalog możliwych zabezpieczeń kredytu. Na podstawie wniosku o udzielenie kredytu hipotecznego oraz regulaminu, który miał być źródłem wiedzy powoda o prawach i obowiązkach wynikających z umów kredytu, nie sposób było mówić o tym, aby powód miał świadomość dodatkowych obowiązków związanych z udzielonym kredytem. Takie działanie pozwanego należało uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami, tj. zmierzające do dezinformacji, niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności.

Mając na uwadze powyższe, należało stwierdzić że § 3 ust. 3 umowy kredytowej nie wiązały powoda, przy jednoczesnym związaniu umowami kredytowymi w pozostałym zakresie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Strona pozwana bez wątplenia uzyskała korzyść majątkową poprzez obciążenie powoda kosztami zawarcia przez siebie z ubezpieczycielem umów ubezpieczenia niskiego wkładu w kredycie hipotecznym i wzbogaciła się o pobrane od powoda

kwoty w łącznej wysokości 6.259,51 zł z tytułu składek ubezpieczenia niskiego wkładu. W ocenie Sądu, postanowienia dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu okazały się postanowieniami niedozwolonymi, a zatem strona pozwana nie mogła obciążać powoda obowiązkiem uiszczenia składki z tego tytułu.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodzi sytuacja, w której powód nie może żądać zwrotu spełnionego świadczenia, o której mowa w art. 411 pkt 1 k.c., zgodnie z którym nie można żądać zwrotu świadczenia niezależnego jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba, że świadczenie nastąpiło z zastrzeżenia zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej. W niniejszej sprawie powód nie miał świadomości przy zawieraniu umowy, że świadczenie jest nienależne, tj. że nie jest do niego zobowiązany. Bank przedstawił opłatę składki z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, jako część kosztów kredytu niepodlegającą negocjacji.

Nie sposób było także podzielić argumentacji odnośnie przedawnienia zgłoszonych w pozwie roszczeń. Stanowisko to opierało się na tezie, że dochodzone koszty objęcia części kredytu powoda ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego a te jako świadczenia okresowe, przedawniają się z upływem trzech lat. W sytuacji dochodzenia zwrotu nienależnego świadczenia, przedmiotem żądania jest spełnienie świadczenia polegającego na zwrocie w naturze spełnionego świadczenia nienależnego, względnie jego wartości (art. 410 par. 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c.); jest to odrębna, pozaumowna podstawa świadczenia. Nie są to ,więc koszty objęcia części kredytu powoda ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego, bo żeby spełnione świadczenie miało taki status, musi mieścić się w granicach wyznaczonym umową – musi być świadczeniem spełnionym na jej podstawie; skoro w chwili spełnienia świadczenie nie było kosztami, to nie można było twierdzić obecnie, że kwoty te też stanowią świadczenie okresowe. Świadczenie polegające na zwrocie nienależytego świadczenia nie jest samo w sobie świadczeniem okresowym, ponieważ jest świadczeniem jednorazowym, którego obowiązek spełnienia powstaje z mocy ustawy w warunkach w niej określonych, nie przewiduje zaś ona w tym zakresie żadnego okresowego spełniania świadczeń, lecz jednorazowy zwrot nienależnie spełnionego świadczenia. Aby móc uznać świadczenia za okresowe, musi wystąpić wielość świadczeń spełnianych w pewnych odstępach czasu w ramach określonego stosunku prawnego, pozwalającego na stwierdzenie, że wprawdzie nie sposób ustalić z góry łącznej sumy poszczególnych świadczeń okresowych, co jest głównym rozróżnieniem świadczeń okresowych od jednego świadczenia spełnianego ratami, ale owe świadczenia okresowe spełniane są w ramach jednego, trwałego stosunku prawnego. W sytuacji świadczenia nienależnego z jego istoty wynika, że żadnej takiej podstawy wskazać nie sposób. Zważywszy, że nie upłynęło dziesięć lat od samego zawarcia umowy kredytu, zarzut przedawnienia nie był zasadny. Należy zauważyć i to, że nawet w sytuacji, gdyby uznać zasadność zarzutu opartego o tezę dotyczącą zasadności stosowania do przedmiotowych roszczeń trzyletniego terminu przedawnienia, to korzystanie z tego zarzutu przez stronę pozwaną musiałoby zostać uznane jako nadużycie prawa podmiotowego nie korzystające z ochrony (art. 5 k.c.). Nie można było nie dostrzec, że zasadne roszczenie powstało w wyniku stosowania przez pozwanego banku niedozwolonego postanowienia umownego, a więc postanowienia którego był autorem, a które rażąco narusza uzasadnione interesy powoda oraz było sprzeczne z dobrymi obyczajami. Dlatego uwzględnienie zgłoszonego zarzutu przedawnienia, skutkowałoby tylko pogłębieniem owej rażącej dysproporcji i w żaden sposób nie służyłoby przywróceniu stanu zgodnego z dobrymi obyczajami obrotu z udziałem konsumentów.

O odsetkach od kwoty zasądzonej orzeczono zgodnie z żądaniem strony powodowej na podstawie przepisu art. 481 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Roszczenie dochodzone przez powoda stało się wymagalne dopiero od dnia wniesienia pozwu. Zatem od tej daty do dnia zapłaty należą się powodowi odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty.

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w punkcie 1 (pierwszym) wyroku.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i art. 98 § 3 k.p.c. Pozwany jako strona przegrywająca proces zobowiązany jest zwrócić powodowi poniesione przez nią koszty procesu, na które złożyły się opłata od pozwu w wysokości 313 zł, pobrana w wysokości 5% wartości przedmiotu

sporu (art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 1025), koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.400 zł (§ 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych tj. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie 2 (drugim) wyroku.